צז: גיד הנשה פרק שביעי חולין

איכא דאמרי בקדרה עצמה. תימה אם שיעור עובי הקדרה כחמשים זיתים ונתן בה מים כשיעור עשרה זיתים ובשל בתוכן המים כזית חלב היאך יתבטל תוכו כזית חלב במים הא פשיטא שיש במים טעם חלב וגרמה לפרש דהכא מיירי כגון דליתיה לאיסורא בעיניה דנבלע בה בקדרה כזית חלב והיא היתה כבר בלועה מהיתר ואח"כ חזר ובשל היתר דמשערינן בקדרה עצמה לבטל האיסור שנבלע בה: **כל** איסורין שבתורה משערינן אותן כאילו הן בצל וקפלוט. מדלא נקט כבשר בלפת כדקתני במתניתין (לעיל דף לו:) גבי גיד הנשה משמע דאין שיעורן שוה לגיד לא יהיב טעמא כולי האי הוא דמשערינן כבשר בלפת אבל שאר איסורים דיהבי טעמא טפי משערינן בבצל וקפלוט ומדלאמר רב נחמן גיד בששים משמע דבשר בלפת הוה שיעורה בששים ולפי זה פליג רבי יוחנן אדרבא דלעיל דאמר כל איסורין שבתורה בששים וכרבא קיי"ל דהוא בתרא וכן פסקינן בפ' בתרא דמסכת ע"ז (דף סט.) גבי עבודת בשיכרא: **וכחל** מן המנין. וא"ת כיון דכחל עצמו אסור כדאמרינן בסמוך א"כ נימא תתיכה עצמה נעשה נבלה ולינבי בשים לבד מכחל וי"ל דהאי דאסור לאו משום שיהא טעם חלב בכחל יותר מבשאר בשר אלא לפי שים בו גומות והחלב כנוס לתוכו ויש בתוכו חלב טעם בשר ואי אפשר להפריסו מן הכחל מאחר שנתבשל דמו לא מהניא ליה קריעה וא"ת ומה טעם הכחל עצמו אסור והלא כל החלב הכנוס לתוכו בגומות נפלט לחוץ ונתפשט ונפלט בשוה לכל התתיכות כדאמר דמשערינן בכוליה ופריך נמי אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור משום דפשיטא ליה שיצא כולו כמו שאפרש בסמוך וי"ל לפי שמתחלת בשולו קודם שיצא החלב לגמרי נאסר החלב שבכחל מפני טעם הבשר שבו ואז לא היה יכול לצאת בקריעה הילכך אף לאחר שנגמר בישולו שכבר יצא כולו מו לא ליתסרי דאפשר לסוחטו אסור ואפילו למ"ד אפשר לסוחטו מותר הכא גזרינן שמא יאכלנו קודם שיצא כולו ואע"ג דגבי בישרא דאסמיך (לעיל דף לג:) שרינן כי שפדיה בשפודא לבשר שבלה לגמרי ולא גזרינן דלמא אתי למיכל קודם גמר צלייתו אתי התם שדרך הדם לצאת על ידי מליחה וצלייה ולכך צולהו כדי להוציא דמו גם בשפוך פירש כל הדם לגמרי וטופל לחוץ אבל הכא כשיצא נמי כל החלב מ"מ נשאר הוא בקדרה אלא שמתבטל ואי שריא לבשר לבשר לאכילה קודם: **וכחל עצמו אסור.** יש ספרים דגרסי דאסור הכא דלא קרעיה ובשליה בהדי בשר וא"ת כי בשיל ליה נמי לחודיה ליתסר משום טעם בשר הכחל (ג) שבחלב שבגומות וי"ל משום ליגמא קמא דרב בפ' כל הבשר (נקמן דף קט:) דאמר לא קרעו אינו עובר עליו ומותר לכך צריך להעמיד כשנתבשל עם הבשר(ד):

אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסור. דכיון דבכוליה משערינן א"כ נפיק כוליה אבל אי בתה דנפיק מיניה משערינן א"ש דאוסר קדרה אחרת דלא נפיק כוליה וא"ת ודלמא הא דמשערינן בכוליה משום דמספקא לן אי נפיק כוליה וא"ל דזה פשוט לו לקדרה אחרת אוסר משום דדלמא לא נפיק כוליה וי"ל דזה פשוט לו ואין קפק בדבר וידוע היה להם אם יוצא כולו או מקצתו ועוד דמספק לא היה אוסר קדרה אחרת כיון דחלב שחוטה דרבנן ועוד גרמה לפרש דאלא מעתה קמי אהא דאמר וכחל מן המנין אלמא לא חשבינן ליה תתיכה דאיסורא ולא אסיר אלא משום חלב הכנוס בגומות שבתוכו וא"כ נפל לקדרה אחרת לא יאסור דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדרה ראשונה: **נפל** לקדרה אחרת אל יאסור. הא לא פריך הוא גופיה לא ליתסר כדפי' לעיל: **ביצה** בם'. וה"ה בשאר איסורין ובילה אינטריך ליה משום דאיכא בילה טמאה דלא אסרה כדאמרי אינשי דמיא בעלמא הוא:

בבילת

ואמור רבנן בששים. בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף סט.) פסקינן הלכתא בכל איסורין שבתורה (בששים) כיון בשר בחלב וכיון שאר איסורין בששים: **מין בשאינו מינו.** שהאדם יכול להבחין טעמו ושמיהם של היתר שיכול בן ברית לטעמו כגון תרומה וחולין: **בטעמא.** יטעימנו כהן אם אין תרומה עותבת טעם בחולין יאכל התבשיל אף לזרים: **דאיסורא.** כגון בשר בחלב שאין בן ברית יכול לטעמו שמכיון שאינו מין אפילו: **ומין במינו.** כיון דהיתרא וכיון דאיסורא דליכא להבחין טעמו: **אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא.** עובד כוכבים דליטעמיה משערינן בששים: **מאי דעתיך.** דאמרת ליה אי משום דשמואל דאמר כו' והא רותח גיד דהכא שרי דהאמר שמואל קולף ואוכל: **בכוש.** כחומץ ותבלין וכבש בהן איסור והיתר יחד. שוליינ"ר בלע"ז: **בשבין משערין.** האיסור בששים משערינן אותו שיהא בו אחד מששים ברוטב וקיפה ובתתיכות ובקדרה: **קיפה.** פונדרינ"ל דק דק של בשר ותבלין המתאספ בשולי קדרה: **כמאי דבלעה קדרה.** אם דאיסורו כשנפל שם קודם שנתמעט ואנן משערינן אותו לאחר שנתבשל לכמות שנפל שם ואין בהיתר ששים (ב)בו אומדים כמה בלעה קדרה מן ההיתר לפי שבשנפל שם היה היתר הרבה ונתמעט בבליעת הקדרה אבל בקדרה עצמה לא משערינן. וכיון דאיפליגו ליטי ואיסורא דאורייתא היא אזלינן לחומרא ולא משערינן בקדרה (ג) ועיקר הדבר כמות שהוא בא לפניו משערינן ליה ולא משערינן במאי דבלעה קדרה מן ההיתר לפי שאף מן האיסור נבלע ונתמעט מכמות שהיה וכדאמרי' לקמן (דף לח.) אטו דהיתרא בלע לאיסורא לא בלע: (ג)**כל איסורין שבתורה.** לבד גיד הנשה דבבשר בלפת הוא: **משערינן.** אותם כאילו האיסור בכל או קפלוט ואילו היה נותן טעם בהיתר זה שנתבשל עמו אוסרו. ובהך איסורי דלא מצי למיטעמינהו קאמר כגון מין ומינו ואי נמי שאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא ואכמי לא איפסיק הלכתא בששים: **פלפלין.** נותנים טעם בחלב כמותן: **שיערו חכמים.** אין באיסורין בג"ט יותר מבבל וקפלוט: **ואין גיד מן המנין.** דבעינן ששים דהיתר לבד מיניה אבל כחל הואיל ומין היתר הוא אם נתבשל עם הבשר משערינן ליה בששים לבהדי דידיה: **בילה.** של עוף טמא: **וכחל עצמו אסור.** שהרי הבשר נתן בו טעם והוא לא נתן טעם בבשר לפי שמועט היה: **בדידיה משערינן.** דבעינן שיהא בהיתר ששים כמותו: **או כמאי דנפיק מיניה.** אין (ד)צריכין שיהא בהיתר אלא בששים מה שפלט זה דהאי מאי דאמי קמן לאו בקדרה הוא ומיבטלא שדינן ליה לבר: **אלא מעתה.** הואיל ובדידיה משערינן הא איבטיל כוליה שהלך כל (ה)עצמו נתבשל דאי לאו הכי אמאי בעית ששים כמותו(ו) כולו וכיון דכוליה בטליה נפל בקדרה אחרת אל יאסר: **כיון דאמר רב יצחק כו'.** מפני שבתחלה נאסר עד שלא נצטמק (ו)משנתנה הקדרה בו טעם מיד נאסר ומאן שייה רבנן בתתיכת איסור שהיא לעולם אסורה כדאמר במתניתין (לו:) בזמן שמכירו כו': **למימרא דיהבה טעמא.** כי מבשלה בהדי אחריני אפרוח

ואמור רבנן בששים הלכך מין בשאינו מינו (א)**דהיתרא בטעמא** (ב)**דאיסורא בקפילא** (ג)**ומין במינו דליכא למיקם אטעמא אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא** (ד) **דליכא קפילא בששים הנהו אטמהתא דאימליחו בי ריש גלותא בגידא נשיא רבינא אסר רב אחא** (ה)**בר רב** (ו) **אשי שרי אתו שיילוה למר בר רב אשי אמר להו אבא שרי א"ל רב אחא בר רב לרבינא מאי דעתיך** (ז)**דאמר שמואל** (ח)**מליח הרי הוא כרותח** (ט)**כבוש הרי הוא כמבושל** (י)**והאמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד וכ"ת מאי כרותח דקאמר כרותח דמבושל והא מדקאמר כבוש הרי הוא כמבושל מכלל דרותחא דצלי קאמר** (יא)**קשיא אמר רבי חנינא** (יב)**כשהן משערין משערין ברוטב ובקיפה ובתתיכות ובקדרה איכא דאמרי בקדרה עצמה ואיכא דאמרי** (יג)**במאי דבלעה קדרה אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן כל איסורין שבתורה משערינן כאילו הן בצל וקפלוט אמר ליה רבי אבא לאביי ולשערינהו בפלפלין ותבלין דאפילו באלף לא בטלין א"ל שיערו חכמים דאין נותן טעם באיסורין יותר מבצל וקפלוט אמר רב נחמן** (יד)**גיד בששים ואין גיד מן המנין** (טו)**כחל בששים וכחל מן המנין** (יז)**ביצה בששים ואין ביצה מן המנין אמר רבי יצחק בריה דרב משרשיא** (יח)**וכחל עצמו אסור ואי נפל לקדרה אחרת אוסר אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא איבעיא לן כי משערינן בדידיה משערינן או במאי דנפיק מיניה משערינן פשיטא** (יט)**דבדידיה משערינן דאי במה דנפיק מיניה מנא ידעינן אלא מעתה נפל לקדרה אחרת לא יאסר כיון דאמר רב יצחק בריה דרב משרשיא וכחל עצמו אסור** (כ)**שויוה רבנן כחתיכה דנבלה: ביצה בששים ואין ביצה מן המנין: אמר ליה רב אידי בר אבין לאביי למימרא דיהבה טעמא** (כא)**והא אמרי אינשי כי מיא דביעי בעלמא א"ל הכא במאי עסקינן בביצת**

מסורת הש"ס

(א) [מיי' פט"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' כט]: **סח ב** מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ל סמג לאוין קלח טוש"ע יו"ד סי' לח סעי' ח:

ג [מיי' פט"ו מהלכי מאכלות אסורות הלכה [ז] והלי' ל סמג לאוין קלח טוש"ע יו"ד סי' לח סעי' ח (וסי' לג סעי' ח)]:

סט ב ד מיי' פ"ט מה' מלכים הלכה יח ועיין בהגהות וכ"מ סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' לח סעיף ה וסי' קה סעיף ט:

ע ה מיי' פט"ו שם הלכה לי ופט"ו מהלכות תרומות הלכה ט י טוש"ע יו"ד סי' קה סעיף ח:

עא ו מיי' פט"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' כד סמג לאוין קלח טוש"ע יו"ד סי' לט סעיף ד:

עב ז מיי' שם טוש"ע שם וסעי' ח:

עג ח מיי' שם הל"י סמג שם טוש"ע יו"ד סי' ק סעיף ב:

עד ט מיי' שם הל"י ועיין בהגהות וכ"מ סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' לא סעיף ח וסי' לח ס"מ:

עה י מיי' שם הל"י סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לח סעיף ז וסי' פו ס"ב:

עו כ מיי' פ"ט שם הל"י סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לא סעיף ח:

עז ל מיי' שם טוש"ע שם וסי' לח סעיף ד:

עח מ מיי' שם טוש"ע שם סי' ל סעיף ח:

שיטה מקובצת

(א) ואין בהיתר ס' אומרין כמה בלעה קדרה: (ב) ולא משערינן בקדרה עצמה ועיקר הדבר כמות שהוא בא לפנינו משערינן ליה ולא משערינן לא בקדרה ולא במאי דבלעה קדרה: (ג) (כל איסורין שבתורה לבד גיד הנשה דבבשר בלפת הוא) נרשם על דבור זה: (ד) או במאי דנפק מיניה אין צריך שיהא בהיתר ששים אלא במה שפלט זה: (ה) שהלך כל עצמו בחבשיל דאי לאו הכי: (ו) עד שלא נצטמק דמשנתנה הקדירה:

רבינו גרשום

דאמר שמואל פלוח הרי הוא כרותח. כלומר ובולע הירך שומן דגיד מחמת המלח: וכי תימא מאי כרותח כרותח דמבושל. כלומר ולא כרותח דצלי: כשהן משערין כו' כלומר כשהן משערין בששים: ואיכא דאמרי בקדירה עצמה. כלומר שהקדירה עצמה עולה למנין ששים: כל איסורין שבתורה הואן אותן כאילו בצל וקפלוט נותנין טעם עד ששים אבל יותר מששים לא יהיב טעם דאין נותן (טעם) באיסורא כגון תתיכה של נבילה וכגון דג [טמא] וגיד הנשה: ביצה בששים. כגון ביצה דאית בה אפרוח שהיא כנבלה שנתבשל עם ביצים שהורים: בדידיה משערינן. כלומר בכחל שנתבשל עם הבשר: אלא מעתה נפל לתוך קדירה אחרת כו' כלומר השתא דאמרת דבדידיה משערינן דבששים הוא עצמו בטל. נפל לתוך קדירה אחרת אל יאסור דהא בטל הוא מתחילה:

גלוין הש"ס

גמ' **והא אמרי אינשי.** ע"ל דף סד ע"ב כרש"י ד"ה מותרות: **תוס'** ד"ה ובחל מן המנין ובו' **דאפשר לסוחטו אסור.** לא אמרי להבין מה בשר הכחל לא נאסר רק החלב קבל טעם בשר ונאסר החלב יהא בגומות ואסור לאכול הכחל מצד שאוכל ג"כ החלב ואחר גמר בישולי שיצא החלב לחוץ ממילא יהיה מותר דהא הבשר לא נאסר כלל ומה שייך לאפשר לסוחטו אסור:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאיסורא וליבא קפילא: (ב) שם כו' אחת כו' כו' שרי כש"ל ונתיבת אבי נמחק: (ג) תוס' ד"ה וכחל וכו' הכחל עצמו שנתבשל שבגומות:

לעזי רש"י

שוליינ"ר (שולצייר"ן). לכבוש בחומץ ובתבלינים. פונדרינ"ל. שמרים. משקע.

מוסף רש"י

מליח הרי הוא כרותח. שאם נמלח עם חלב (מ' לרויה) הרי הוא כלילה הבשר בלא נקביה נאלם מיניה ואסור לאכול אותו הבשר לעולם (האורה מ' קפ). כבוש הרי הוא כמבושל. שאם מלח הבשר בקערה דמי כאילו בשלו בקדירה בלא מלחה ואסור לאכול אותו בשר לעולם ואפילו אלו אלא יתכרעו לגוי והקערה אין לה תקנה עד שיעבילנה. פירוש אמר כבוש בחומץ ותבלין הרי הוא כמבושל.לפי שהחומץ מוציא את הדם ומולח כמו מלח. ונשיקר אם ישים חתיכת בשר בכלא מלוח בחומץ כדי לאצלן הדם יש עמה חתיכת איסור הרי הוא כאילו נתבשלו יחד ושתיהן אסורות כמו אם נמלחו יחד שתיהן (שם) אי: כבוש בחומץ הרי הוא ממבושל ואם נבשלו איסור ואיסור יחד טולן אסורין (פסחים עו.).

מסורת הש"ס

(ג) [כרש"י וכרא"ש ליתא כל רב אחי מיהו בשאלתות פרשה ויצלם ס"ס כ"ד איתא רב אחא בריה דרב ובו' אמר ליה רב אחא בריה דרב לרבינא ומ'], (ד) בריש פוס. ה) עיין כרש"ן ומהגה"מ שם ביאור דברי רש"י פוס. ו) בס"ה: מגגד. ז) [וע"ע תוס' לקמן קט: ד"ה אינו].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com